

De adoptiedialoog

Gespreksvoering voor adoptiegezinnen met tieners

Auteur: Renée Wolfs

Verloopt de puberteit bij geadopteerde tieners anders dan bij niet-geadopteerde tieners? En zo ja, waar zit hem dat dan in? Hoe ga je hier als ouder mee om? Wat zijn valkuilen voor adoptieouders? Hoe blijft u met uw tiener in gesprek ook al is deze soms erg agressief?

Tieners bereiden zich in de puberteit voor op een zelfstandig leven zonder hun ouders. Behalve dat dit een spannend en uitdagend proces is, is dit voor een geadopteerde tiener ook een kwetsbaar proces. Het eerste losmaakproces van de geboorteouders is immers traumatisch verlopen. Juist het feit dat zij hun adoptieouders moeten gaan loslaten, maakt hen extra gevoelig voor afwijzing en verlating, met name als zij door hun voorgeschiedenis onvoldoende basisvertrouwen hebben kunnen opbouwen: *'Mijn ouders stimuleerden mij in de puberteit om zelfstandig te worden. Ze gaven me veel vrijheid; zo mocht ik bijvoorbeeld zelf bepalen hoe laat ik thuis kwam. Ik vond dat aan de ene kant erg 'cool' en ik kon dan ook erg trots zijn op die verworven vrijheid. Maar aan de andere kant nam ik het mijn ouders kwalijk. Waarom lieten ze mij zo vrij? Ze wilden vast zo snel mogelijk van mij af. Ik kon dan over heel onbenullige dingen enorm tegen hen uitvallen'*.

Jezelf accepteren

Geadopteerde tieners moeten leren omgaan met het feit dat zij op sommige fronten anders zijn dan andere jongeren. Juist in de puberteit spelen echter overeenkomsten die zij met vrienden hebben een belangrijke rol. Geadopteerden worden via de 'peergroep' bij tijd en wijle geconfronteerd met de verschillen. Ze zien er vaak anders uit, verschillen meestal in culturele en etnische achtergrond en ze hebben een andere relatie met hun ouders omdat deze niet de geboorteouders zijn. Bovendien worden in deze periode de cognitieve verschillen met de adoptiefamilie meer zichtbaar. Niet zelden gaan zij als enige in de familie naar het VMBO, terwijl neefjes en nichtjes op HAVO, VWO of Gymnasium zitten. De identificatie met de familie waarin ze opgroeien is ook hierdoor moeilijker. Het besef van deze verschillen kan invloed hebben op het zelfbeeld en het zelfvertrouwen van geadopteerde tieners. Renée Wolfs raadt ouders aan om deze verschillen te accepteren. Als ouders hun tiener willen helpen door juist te wijzen op de overeenkomsten, zal deze de verschillen juist sterker ervaren. Het beste kan een ouder het verdriet van de tiener hierover benoemen zodat hij of zij de pijn kan gaan uiten en de verschillen een plaats kan gaan geven. Hij of zij heeft het misschien juist wel nodig dat de verschillen geaccentueerd worden en dat er verder zoveel mogelijk informatie over zijn of haar adoptiegeschiedenis wordt verzameld, zodat hij of zij de feiten kan leren kennen en verwerken. Daniël uit Colombia verwoordt

dit heel treffend in de Adoptiedialoog: *'Voor adoptiekin-deren is het niet voldoende zich door anderen geaccepteerd te weten. Ze moeten uiteindelijk leren zichzelf te accepteren en van zichzelf te houden. De geadopteerden die een identiteit bereiken zijn meestal degenen die in hun gezin de kans krijgen op een bevredigende manier over hun adoptie te praten, en die hulp krijgen van hun gezin bij het beantwoorden van de vraag hoe hun adoptie past, of niet past in een alomvattend zelfbesef'*.

Adoptiejongeren hebben het meer dan gemiddeld nodig om de onvoorwaardelijke band met hun ouders te testen. Ze zijn daardoor geneigd om vaker dingen te doen die niet door de beugel kunnen, zoals liegen, spijbelen en stelen. Met hun sterke gedrag testen ze ouders en vragen ze eigenlijk: 'En? Hou je nu nog steeds van me?' Sommige tieners durven die band juist helemaal niet te testen, uit angst dat ze ouders daardoor definitief zullen verliezen.

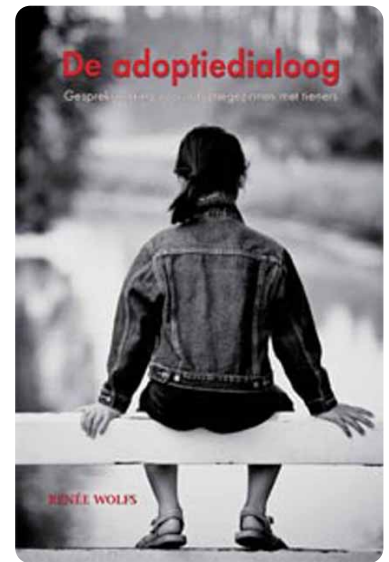
Communicatie staat centraal

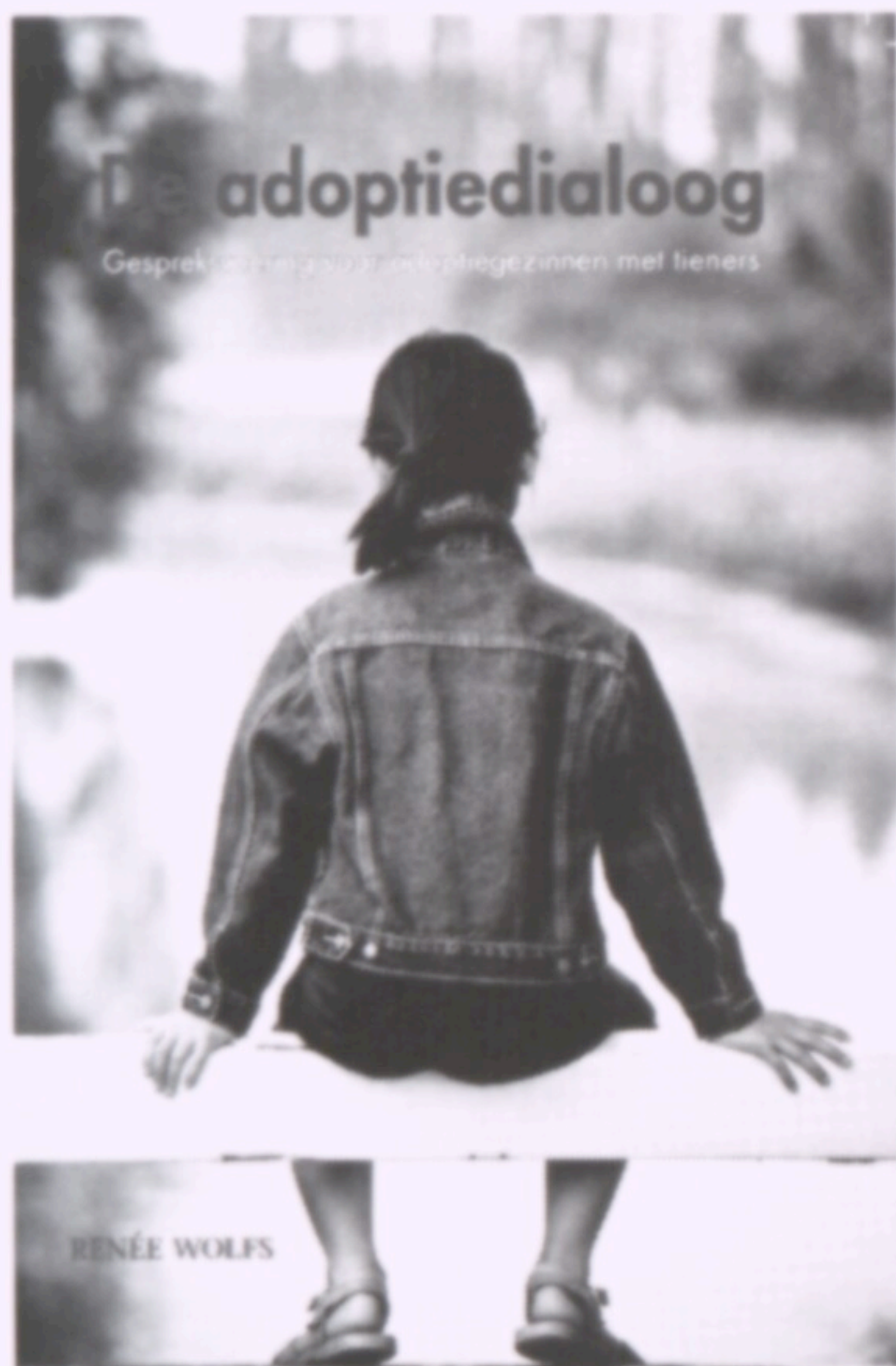
Zoals de titel van het boek al aangeeft staat de communicatie tussen ouders en tieners in dit boek centraal. Als ouders sensitief en responsief reageren, zorgen zij voor een open en veilig klimaat, waarin ruimte ontstaat om over veel zaken te praten, ook als deze erg gevoelig liggen. Renée Wolfs beschikt over het grote talent om ingewikkelde zaken op een heldere wijze te beschrijven. Het lezen van haar boek was voor mij als hulpverlener een feest van herkenning. Veel adoptieouders die met het boek Wereldkind zijn meegegroeid, hebben reikhalzend uitgekeken naar een boek met allerlei praktische handvatten om toegang te krijgen tot de ingewikkelde gevoelens en gedachten van hun geadopteerde tiener. Zij zullen ervaren dat zij hiermee opnieuw een volwaardig handboek in handen hebben.

Overigens is dit boek voor pleegouders voor het grootste deel ook zeer de moeite waard.

ISBN 978 90 6665 87 5, SWP, € 24,90

Janet Gooden

De adoptiedialoog: gespreksvoering voor adoptiegezin met tieners

Renée Wolfs

Amsterdam: SWP, 2007. ISBN 978-90-6665-887-5

In 2004 verscheen 'Wereldkind: praten met je adoptiekind' waarin Renée Wolfs adoptieouders met jonge kinderen een handreiking biedt om het gesprek met hun kind over adoptie te voeren. In 'De adoptiedialoog' richt de schrijfster de aandacht op adoptiegezin met tieners. Niet de adoptie op zich staat dit keer centraal, maar de vraag hoe puberteit en adoptie beide invloed hebben op de ontwikkeling en op voor tieners essentiële thema's. Die thema's worden behandeld door de meest voorkomende vragen van geadopteerde tieners daarover te formuleren; de achtergronden te omschrijven en adviezen te geven aan de ouders.

Zo behandelt Renée Wolfs identiteit en loyaliteit; boosheid en agressie; afwijzing en verlating en schaamte en schuld. Dat zijn de inhoudelijke thema's die aan bod komen. Daarna besteedt ze in een afzonderlijk hoofdstuk aandacht aan de valkuilen van adoptieouders. Omdat juist in de puberteit twijfel en verzet de houding van tieners kan zijn, kunnen adoptieouders zich extra

aangevallen en onzeker gaan voelen. De schrijfster benoemt daarom ook de eigen kwetsbaarheden van de adoptieouders. De thema's en vragen vormen het middendeel van het boek dat opent met een inleiding over de psychologische, sociale en emotionele ontwikkeling tijdens de puberteit en een hoofdstuk over puberteit en adoptie. Het derde deel van het boek is gereserveerd voor verschillende bruikbare gesprekstechnieken. Sensitief en responsief reageren, doorvragen en Rationeel Emotieve Therapie zijn daarbij de belangrijkste kapstukken.

'De adoptiedialoog' is een heel ander boek dan 'Wereldkind', ook al is de insteek van de schrijfster vergelijkbaar: het gesprek tussen adoptieouders en hun kinderen op gang brengen en gaande houden. In 'De adoptiedialoog' is de orde-ning minder dwingend. Dat past bij de levensfase die centraal staat, maar maakt dat 'De adoptiedialoog' minder een allround naslagwerk is dan 'Wereldkind'. Er wordt minder uitgegaan van oorzakelijke verbanden. Dat maakt overigens de onderwerpen die aan de orde komen niet minder relevant en de adviezen niet minder deskundig. Net als bij 'Wereldkind' heeft Renée Wolfs zich weer laten bijstaan door deskundigen. Dit keer zijn dat Nelleke Polderman, Else-Marie van den Eerenbeemt en Annette Heffels. Daar leunt het boek zichtbaar op. Maar met 'De adoptiedialoog' bewijst Renée Wolfs opnieuw dat ze ook over voldoende eigen deskundigheid en een voor adoptieouders aansprekende stijl van schrijven beschikt. ◀

Liliane Waanders